

Türkiye'nin ilk modern rafinerisi, 1955 yılında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) tarafından Batman'da kuruldu. 1972 yılında ham petrol işleme kapasitesi 1,1 milyon ton/yıla yükseldi.

1953 yılında, dönemin hükümeti ile petrol ürünleri dağıtım sektöründe faaliyet gösteren yabancı şirketlerden BP, Shell ve Mobil ortaklığı arasında yapılan özel bir anlaşma ile Mersin'de, 3,2 milyon ton/yıl ham petrol kapasiteli Anadolu Tasfiyehanesi Anonim Şirketi (ATAŞ) kuruldu. 1962 yılında işletmeye alınan şirketin kapasitesi 4,4 milyon ton/yıla çıkarıldı. Daha sonra yüzde 68'i BP, yüzde 27'si Raffinadenij Shell Mersin NV, yüzde 5'i Marmara Petrol ve Rafineri İşleri A.Ş. ortaklığına dönüştü.

Basit rafineri niteliğindeki ATAŞ, 2004 yılı sonlarında dönüşüm ünitesine yönelik yatırımın maliyetini yüklenmeyerek, daha kârlı bir alan olan depolama faaliyetini yürütmek üzere rafineri faaliyetine son verdi.

24 Ağustos 1961 tarihinde İzmit'te sermayesinin yüzde 51'i TPAO, yüzde 49'u bir ABD şirketi olan California Texas Oil Corp. (Caltex) ortaklığında; 1,0 milyon ton/yıl rafinaj kapasiteli İstanbul Petrol Rafinerisi Anonim Şirketi (İPRAŞ) kuruldu. 1967, 1972, 1977 ve 1987 yıllarında yapılan kapasite artırım yatırımlarıyla rafinaj kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla ulaştı.

Kuruluş aşamasında, bu şirketteki Caltex hissesinin, 10 yıl sonra TPAO'ya devredilmesi hüküm altına alındı ve buna dayanarak 12 Mart 1972 tarihinde Caltex şirketinin payı TPAO'ya devredildi.

1972 tarihinde 3 milyon ton/yıl ham petrol kapasiteli İzmir Rafinerisi kuruldu ve 1982, 1984 ile 1987 yıllarında yapılan yatırımlarla kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseltildi.

25 Mayıs 1983 tarihine kadar TPAO bünyesinde faaliyet gösteren İPRAŞ, bu tarihte yürürlüğe giren 60 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulan Türkiye Petrol Kurumu'nun (PETKUR) bağlı ortaklığı haline geldi.

TÜPRAŞ'IN KURULUŞU VE YASAL DURUMUNDAKİ GELİŞMELER

28 Ekim 1983 tarihli ve 98 sayılı Petkur'un Yeniden Düzenlenmesi Hakkındaki KHK'nın geçici 8. maddesine dayanılarak İpraş'ın tüm varlık, borç ve hakları 16

Kasım tarihinde kurulan Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'ye (TÜPRAŞ) devredildi ve hukuki varlığı sona erdirildi.

Orta Anadolu Bölgesinin petrol ürünleri gereksinimini karşılamak amacıyla 14 Ağustos 1977 tarihinde, TPAO ve Romanya Industrial Export İmport şirketi arasında imzalanan kredi anlaşması doğrultusunda Kırıkkale'de kurulan Kırıkkale Rafinerisi, 1986 yılında devreye alındı. 5 milyon ton/yıl rafinaj kapasitesine sahip olan bu rafineriye ham petrol ikmal, BOTAS'a ait Ceyhan terminalinden boru hattı ile yapılıyor.

8 Haziran 1984 tarih ve 233 sayılı KHK ile Tüpraş, TPAO'ya yeniden bağlandı. Böylece Tüpraş; Batman, İzmit, İzmir ve Kırıkkale Rafinerileri olmak üzere, dört kamu rafinerisini bünyesinde toplayan ulusal bir rafineri şirketi haline geldi.

9 Mayıs 1989 tarih ve 89/9 sayılı Yüksek Planlama Kurulu (YPK) Kararı ile tamamı TPAO'ya ait olan sermayesinin yüzde 49'u Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı'na (bugünkü adı ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı) tahsil edildi.

TKKOİ Başkanlığı'nın 13 Temmuz 1990 tarih ve 90/3 numaralı Kararı ile özelleştirmeye hazırlık amacıyla TPAO'dan tamamen ayrılarak özelleştirme kapsamına alındı.

3 Eylül 2001 tarihinde Petkim Petrokimya Holding A.Ş. ile Tüpraş arasında yapılan bir protokolle Petkim Yarımca Kompleksinin mevcut varlıkları, arazi ve arsa, yer altı ve yer üstü düzenekleri, makina, cihazlar, taşıtlar ve demirbaşlarının 60 milyon dolar karşılığında Tüpraş'a devredilmesine karar verildi. 1 Kasım 2001 tarihinde bu devir işlemi gerçekleştirildi.

22 Ekim 2002 tarih ve 2002/54 sayılı ÖYK'ya dayalı olarak Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş.'nin (DİTAS) kamuya ait yüzde 50,98 oranındaki hissesinin 16,5 milyon dolar bedelle Tüpraş'a devri

gerçekleştirildi. Böylece Tüpraş, daha önce sahip olduğu yüzde 29 oranındaki hissesiyle birlikte Ditaş'ın yüzde 79,98 payına sahip oldu.

Avrupa'nın 5. büyük rafineri şirketi olan Tüpraş'ın öz sermayesi 2,4 milyar dolar, sigorta değeri 4,4 milyar dolar, yeniden edinme değeri 7,5-8 milyar dolar, piyasa değeri ise 3,5-4 milyar dolar düzeyinde.

İŞTİRAKLER

Tüpraş'ın tek iştiraki olan Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (DİTAŞ), mülkiyetinde olan veya kiraladığı tankerlerle yurt içi ve yurt dışına deniz yolu ile ham petrol ve ürün taşıma alanında faaliyet gösteriyor.

16 Mart 1974 tarihinde kurulan şirket, 22 Ekim 2002 tarih ve 2002/54 sayılı ÖYK Kararı ile Tüpraş'ın bağlı ortaklığı oldu. Şirketin toplam 10 trilyon TL olan sermayesinin yüzde 79,98'i Tüpraş'a, yüzde 20'si Türk Silahlı Kuvvetlerini Geliştirme Vakfı'na (TSKGV), yüzde 0,02'si ise İgşaş'a ait.

GELİŞİMİ

Türkiye, toplam 5.024 bin metrekare petrol ürünleri depolama kapasitesine sahip. Bunun 2.688 bin metreküpü Tüpraş'a, 2336 bin metreküpü özel dağıtım şirketlerine ait. Tüpraş, Türkiye'deki toplam depolama kapasitesinin

yüzde 50,2'sine sahip. Bunu yüzde 15 oranı ile PAOŞ, yüzde 8 ile Total-Elf, yüzde 5 ile Total ve diğerleri izliyor.

Tüpraş'ın 1984 yılı başında 17,6 milyon ton/yıl olan rafinaj kapasitesi (İzmit 11,5 milyon ton/yıl, İzmir 5,0 milyon ton/yıl, Batman 1,1 milyon ton/yıl), 25 Ekim 1986 tarihinde 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi ile 18 Kasım 1987 tarihinde 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi Tevsi Projesi'nin devreye alınmasıyla 1987 yılı sonunda 27,6 milyon ton/yıl'a ulaştı. Böylece 32 milyon ton/yıl olan ülke rafinaj kapasitesinin yüzde 86'sı Tüpraş'a ait bulunuyor.

Petrol sektörü faaliyetlerini düzenleyen 1954 tarih ve 6326 sayılı Petrol Yasası'na göre; ana dağıtım şirketleri satışa sunacakları akaryakıt ürünlerinin yüzde 60'ını yurt içinde yerleşik rafinerilerden almak zorunda. Ancak; 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5015 sayılı Petrol Piyasası Yasası'na göre zorunluluk şartı kaldı; fakat ithalat ve ihracat serbest hale geldi.

YATIRIMLAR

Tüpraş, mevcut rafinerilerini modernize etmek, AB Çevre Mevzuatı ve yükümlülüklerine uygun AB standartlarında ürün üretimini gerçekleştirerek rekabet gücünü artırmak amacıyla, 1999- 2006

dönemini kapsayan Master Yatırım Planı çalışması başlatıldı. 1999- 2006 dönemine ilişkin Master Planı çerçevesinde toplam 2,1 milyar dolar tutarındaki modernizasyon ve geliştirme yatırımlarının 1,3 milyar dolarlık kısmını tamamladı. Kalan 750 milyon dolar tutarındaki yatırımları devam ediyor. Böylece AB ülkelerinden de önce Çevre Mevzuatı'na uygun ürün üretimini gerçekleştirmiş oluyor.

Toplam 2,1 milyar dolar tutarında olan yatırım planı çerçevesinde, 2001 yılından itibaren devreye alınan İzmir CCR-Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri ile İzmit Rafinerisi İzomerizasyon Üniteleri sayesinde 98 oktan kurşunsuz benzin, İzmit, İzmir ve Kırıkkale Rafinerisi'nden 350 ppm kükürlü motorin verilmeye başlandı.

2005 yılı başlarından itibaren AB ile eş zamanlı olarak İzmit, İzmir ve Kırıkkale Rafinerileri'nden 50 ppm kükürt içeren motorin üretilerek satışa sunuluyor.

İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesinin 2005, İzmit Rafinerisi Ünitesinin 2006, Kırıkkale Rafinerisi Ünitesi ise 2007 yılı ortalarında devreye alınmasıyla her üç rafineride de üretilen motorinin içeriği, AB ülkelerinden de önce 10 ppm seviyesine düşecek.

Batman Rafinerisi'nde işlenen ham petrolün büyük bir bölümü TPAO tarafından Batman ve civarında üretilen, kükürdü yüksek (kükürt yüzde 4,5; API 19,7) ham petrolden sağlanıyor. Bu rafinerinin siyah ürün (fuel oil-6, asfalt) verimliliği yüksek. Üretilen fuel oilin büyük bir miktarı civardaki mobil santrallere ve şeker fabrikasına satılıyor. 1999- 2004 döneminde 14 trilyon TL yatırım gerçekleştirildi, ancak; bunun yüzde 86'sı idame, yenileme ve tamamlama, yüzde 7'si yangın şebekesinin modernizasyonu, yüzde 7'si ise bilgisayar donanım ve yazılım alımına ilişkin yatırımlardı.

ÖZELLEŞTİRME SÜRECİ

Tüpraş, Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı'nın 13.7.1990 tarih ve Özelleştirme 90/3 sayılı Kararı ile 4046 sayılı Özelleştirme Yasası'nın 11. maddesi uyarınca özelleştirme kapsam ve programına alınmış sayıldı.

1991 yılında sermayesinin yüzde 2,5 oranı halka arz edildi. 2000 yılında kadar herhangi bir özelleştirme uygulaması yapılmadı.

Şirketin özelleştirme stratejisini belirleyen 25.11.1994 tarih ve Özelleştirme 94/2 sayılı Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu (KOYK) Kararı, 3.7.1995 tarih ve 95/50 sayılı Strateji Kararı çerçevesinde rafinerilerin bölünmesi yoluyla farklı şirketler oluşturulması ve bu şirketlerdeki kamu payının blok olarak satılması doğrultusunda gerçekleştirildi.

12.10.1999 tarih ve 99/68 sayılı ÖYK Kararı ile özelleştirme stratejisinde "halka arz" yöntemini de içerecek değişiklikler yapıldı.

Tüpraş'ın yüzde 65,76 oranındaki kamu payının blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi amacıyla 7 Haziran 2003 tarihinden itibaren verilen ilanlarla ihaleye çıktı. 24 Ekim 2003 son teklif verme tarihi itibarıyla Çukurova Grubu'nun oluşturduğu Anadolu Ortak Girişim Grubu ile Efremov Kautschuk GMBH-Zorlu Konsorsiyumu olmak üzere iki teklif alındı. İhale Komisyonu'nun 12 Kasım 2003 tarihli Kararı ile fiyat tekliflerinin de açılması ve her iki teklif sahibi ile ihaleye devam edilmesine karar verildi.

Anadolu Ortak Girişim Grubu 23 Ekim 2003 tarihli teklif mektubunda; "yüzde 50'si hisse satış sözleşmesinin imza tarihinde peşin, geri kalan kısmı da şartnamede belirlenen koşullar çerçevesinde vadeli olmak üzere 906 milyon 224 bin 944 dolar teklif verdi, Efremov Kautschuk GMBH-Zorlu Konsorsiyumu

ise 24 Ekim 2003 tarihli teklif mektubunda; "ihaleyi kazanmaları halinde hisse satış sözleşmesinin imzalanacağı tarihte, 600 milyon doların peşin yatırılacağı" kabul edildi, ancak; fiyatı tespit ederken şu varsayımları da kabul ettiklerini belirttiler:

- Kârın ihale şartnamesinde öngörülen şekilde dağıtılmasından sonra Tüpraş'ın hisse satış sözleşmesinin tamamlanma tarihinde nakitsiz ve borçsuz olarak satın alınacağı,
- Taslak Petrol Piyasası Kanunu'nun, Bakanlar Kurulu tarafından TBMM'ye sunulan şekilde yasalaşacağı belirtildi.

13 Ocak 2004 tarihinde teklif sahiplerinden kapalı zarf içinde nihai teklifler alındı ve komisyonun aynı tarihli kararında, teklif sahiplerinin katılımı ile yapılan pazarlık görüşmesinde alınan nihai tekliflerin, Anadolu Ortak Girişim Grubu 1 milyar 216 milyon 56 dolar, Efremov Kautschuk GMBH-Zorlu Konsorsiyumu 1 milyar 302 milyon dolar olduğunun tespit edildiği belirtilerek, yapılan değerlendirme sonucunda Tüpraş'ın yüzde 65,76 kamu payının, 1 milyar 302 milyon dolar bedelle Efremov Kautschuk GMBH-Zorlu Konsorsiyumu'na ihale şartnamesi çerçevesinde satılmasına, yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda teminatın irat kaydedilerek ihalenin iptaline, bu konunun ÖYK'nın onayına sunulmasına karar verildi.

14 Ocak 2004 tarihinde teklif sahiplerinin bildirim formları ve komisyon kararı Rekabet Kurulu'na gönderildi. Kurul, 29 Ocak 2004 tarihinde devralma işlemine izin verdi.

6 Şubat 2004 tarih ve 10 Sayılı ÖYK Kararı ile satışa ilişkin ihale sonuçları, İhale Komisyonu kararında yer aldığı şekilde onaylandı.

YARGI SÜRECİ

Tüpraş'ta örgütlü Türkiye Petrol Kimya

Lastik İşçileri Sendikası (Petrol- İş) tarafından yapılan araştırmalar sonucunda; sermayesinin yüzde 50'si Tataristan'ın petrol şirketi Tatneft'in pazarlama şirketi Efremov'un, yüzde 49'u Virgin Adaları'nda Renix şirketine ait bir ortaklık olan Efremov Kautschuk GMBH'nin bir tabela şirketi olduğu belgelerle ortaya konuldu.

Danıştay, 26 Kasım 2004 tarihinde, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın Tüpraş'taki kamu hissesinin 1 milyar 302 milyon dolara Tataristan'ın petrol şirketi Tatneft ile Zorlu Grubu'nun oluşturduğu konsorsiyuma satışıyla sonuçlanan ihaleyi iptal etti.

Bu kararın ardından Tüpraş için 12 Eylül 2005 tarihinde ikinci kez yapılan özelleştirme ihalesinde en yüksek teklifi Koç-Shell ortaklığı verdi. Tüpraş'ın yüzde 51 oranındaki kamu payının, Koç-Shell ortaklığına devri ise 26 Ocak 2006'da tamamlandı. İhaleyi kazanan girişim grubunun ortaklık yapısı ise şöyle: The Shell Company of Turkey yüzde 0.10, Opet yüzde 3, Aygaz yüzde 7, Shell Overseas yüzde 9.90, Koç Holding yüzde 80. Devirden bir hafta sonra (2 Şubat 2006), Danıştay tarafından yürütmeyi durdurma kararı verildi.

TÜPRAŞ'TA MEVCUT YÜZDE 51 ORANINDAKİ KAMU PAYININ ÖZELLEŞTİRİLMESİ SÜRECİ

Kamu Payının Özelleştirilmesi Süreci
Mart 2005 tarihine kadar yüzde 65.76 oranındaki hissesi kamuya ait olan Tüpraş'ta, öncelikle, bir dizi hukuka aykırı işlem ile yüzde 14.76 oranındaki hisse İMKB Toptan Satışlar Pazarında "önceden belirlenen/istekte bulunan" alıcıya satıldı ve kamu payı yüzde 51'e düşürüldü.

- Bu satış sonrası, yüzde 51 hissenin blok olarak satış yoluyla özelleştirilmesine dair ihale ilanı 29 Nisan

2005 tarihinde yayımlandı ve süreç başlatıldı.

- İhale, açılan davalar ile öğrenilebilen 6.4.2005 tarih ve 2005/37 sayılı ÖYK kararına dayandırılarak, ihale koşulları, kamuoyuna açıklanmayan 29 Nisan 2005 tarihli “ihale şartnamesi” ile ortaya konuldu.
- 12 Eylül 2005 tarihli açık arttırma görüşmeleriyle ihale sonuçlandırıldı ve 4 milyar 140 milyon ABD doları bedelle en yüksek teklifi veren Koç-Shell Ortak Girişim Grubunun ihaleyi kazandığı açıklandı.
- 21 Ekim 2005 tarihinde Rekabet Kurumu ihaleye onay verdiğini açıkladı ve 7.11.2005 tarih ve 2005/128 sayılı ÖYK kararı ile ihale sonucu onaylandı.
- ÖYK kararının hemen akabinde ÖİB en yüksek teklifi veren alıcıya 45 gün içinde yükümlülüklerini yerine getirip Hisse Satış Sözleşmesini imzalaması bildiriminde bulundu.
- 45 günlük sürenin sonunda (22 Aralık 2005) alıcı grubun başvurusu üzerine ÖİB, süreyi 45 gün (3 Şubat 2006 tarihine kadar) daha uzattı ve 26 Ocak 2006 Perşembe günü gece geç saatlerde alıcı şirket ile Hisse Devir Sözleşmesi imzalayarak şirkete devri gerçekleştirdi.

PETROL-İŞ SENDİKASI'NIN AÇTIĞI DAVALAR VE YARGI SÜRECİ

Bu süreç ile ilgili Petrol-İş Sendikası tarafından bir dizi dava açıldı.

İhale Şartnamesi'nin iptali istemiyle Danıştay 13.Dairesinin 2005/8007 E. sayılı dosyasında açılan dava,

- 2005/37 sayılı ÖYK kararının (%51 hissenin blok satışına dayanak karar) iptali istemiyle Danıştay 13. Dairesi'nin 2005/9060 E. sayılı dosyasında dava açıldı.
- İhaleyi sonuçlandıran 12 Eylül 2005

tarihli Komisyon kararının iptali istemiyle Danıştay 13.Dairesinin 2005/8980 E. sayılı dosyasında dava açıldı.

Sendikanın bu davalarla ilgili yürütmenin durdurulması istemleri, Daire'nin 7 Aralık 2005 tarihli kararlarıyla reddedildi.

Sendika tarafından 15 Aralık 2005 tarihinde tebliğ alınan bu kararlara, aynı gün, 15 Aralık 2005 tarihli dilekçeler ile itiraz edildi ve dosyalar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu önüne gitti.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 2 Şubat 2006 tarihli kararlarıyla,

- İhale şartnamesini ve buna dayalı olarak yapılan ihaleyi sonuçlandıran ihale komisyonu kararını hukuka aykırı bularak, Sendikanın itirazının kabulü ile yürütmenin durdurulmasına,
- Blok satışı düzenleyen 2005/37 sayılı ÖYK kararı ile ilgili itirazın ise reddine, karar verdi. Bu kararlar 2 Şubat 2006 tarihinde kamuoyuna duyuruldu.

Devir İşlemi ile Yargı Süreci İlişkisi

Bu süreçte dikkat çeken yönler ise şöyle:

- ÖİB, yasal yetkisi bulunmamasına rağmen, alıcının istemi üzerine, 45 günlük devir süresini, 25 Aralık 2005 tarihinden itibaren 45 gün daha uzattı ve böylelikle, devir için son gün 3 Şubat 2006 tarihi oldu.
- Sendika tarafından, yürütmenin durdurulması kararlarına yapılan itirazlar, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından 26 Ocak 2006 Perşembe günü görüşülecekken, anılan tarihlerdeki yoğun kar yağışı nedeniyle Kurulun toplanamaması nedeniyle, Kurul toplantısı bir hafta sonraya, yani 2 Şubat 2006 tarihine bırakıldı.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun toplantısının ertelendiği 26 Ocak 2006 Perşembe günü akşam (mesai saati sonrasında) ÖİB ile alıcı

şirket arasında devir sözleşmesi imzalandı.

- 2 Şubat 2006 Perşembe günü toplanan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, iki dava hakkındaki Sendika itirazını yerinde bularak, yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

Burada; devir ile yargı kararı arasında bir hafta süre bulunuyor. Nedeni bilinmez bir şekilde, yürütmenin durdurulması kararı hakkındaki Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararı beklenmeden, yasaya aykırı bir şekilde uzatılan sürenin sonu 3 Şubat 2006 Cuma olmasına rağmen devir işlemi yapıldı.

Bu süreçte Sendikanın kamuoyu desteğiyle yürütülen hukuki mücadelesinde, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından verilen yürütmenin durdurulması kararları davalı idare tarafından uygulanmadı. Danıştay 13.Dairesi de bu aşamada esastan incelemeyi sonuçlandırarak dört davayı da reddetti.

Red kararlarının temyizi sonrası, yürütmenin durdurulması sürecinde Sendika lehine karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, bu kez görüş değiştirerek, temyiz istemlerini oy çokluğu ile reddederek dört kararı da onadı. Böylece; kamuoyu önünde, önce hukuka aykırı bulunan özelleştirme işlemi, sonuçta hukuka uygun bulunarak hukuki süreç bitirildi.

TÜPRAŞ'TA BULUNAN YÜZDE 14.76 ORANINDAKİ KAMU PAYININ İMKB'DE SATILMASI VE PETROL İŞ SENDİKASI'NIN HUKUKİ MÜCADELESİ

Yüzde 14.76 Oranındaki Kamu Payının Satılması Süreci

1 Mart 2005 tarihli İMKB Borsa Bülteninde yer alan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı açıklaması ile TÜPRAŞ'ta bulunan yüzde 65.76 oranındaki kamu payından yüzde 14.76 oranındaki kısmın,

İMKB Toptan Satışlar Pazarında 15.40 YTL fiyattan 3 Mart 2005 tarihinde, önceden belirlenen yurt dışında yerleşik kurumsal yatırımcılara satılacağı, kamuoyuna duyuruldu.

DAVA SÜRECİ

İptal Davası

TÜPRAŞ gibi önemli bir kamu şirketinin yüzde 14.76 gibi büyük bir payının hiçbir ön bildirim, ihale vb. hukuki süreç olmaksızın ve kim olduğu bilinmeyen kişi/yatırımcılara, üstelik de borsa değerinden daha düşük bir bedelle satılmak istenilmesinin hukuka ve kamu yararına aykırı olduğunu düşünen Petrol İş Sendikası, kamuoyuna yapılan bildirimden ertesi günü, 2 Mart 2005 tarihinde Ankara 12.İdare Mahkemesinin 2005/465 E. Sayılı dosyasında dava açtı.

Dava açılmasını takiben, ÖİB, İMKB ve SPK'ya başvuruda bulunularak, hukuka aykırı satış sürecinin durdurulması, aksi takdirde, ileride verilebilecek bir mahkeme kararı nedeniyle idarelerin sorumluluğunun doğacağı uyarısında bulunuldu.

Açılan dava ve yapılan uyarıya rağmen, yüzde 14.76 oranındaki pay, 8 Mart 2005 tarihinde belirlenen yatırımcılara satılıp hisseler devredildi.

Yargılama sırasında 12.İdare Mahkemesi, yürütmenin durdurulması istemini reddetmesine rağmen, 30.12.2005 tarih ve 2005/465-2019 sayılı Kararı ile anılan satış işleminin hukuka aykırı olması nedeniyle, iptaline karar verdi.

Anılan karar, davalı ÖİB'nin itirazı üzerine Danıştay 13.Dairesi tarafından incelendi ve Daire'nin 2006/2885-4526 sayılı 29.11.2006 tarihli kararıyla, satış işleminin yetki yönünden hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle, iptal kararının onanmasına karar verildi.

Anılan karara karşı ÖİB tarafından yapılan karar düzeltme başvurusu henüz Danıştay 13.Dairesi tarafından incele-

niyor. Bu konunun karara bağlanmasıyla, iptal kararı kesinleşmiş olacak.

Ceza Davası

İdare Mahkemesinde açılan dava devam ederken, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunularak, ÖİB ve satışa aracılık eden Global Menkul Değerler şirketi yetkililerinin içeriden öğrenenlerin ticareti suçu ile görevi kötüye kullanmak suçu nedeniyle haklarında kamu davası açılması isteminde bulunuldu.

Suç duyurusu üzerine, 4483 sayılı yasa çerçevesinde işlem dosyası Maliye Bakanı Kemal Unakıtan önüne gitti. Kemal Unakıtan'ın "soruşturma izni verilmemesi" kararına yapılan itiraz üzerine de Danıştay 1.Dairesi, 6.12.2005 tarih ve 2005/1072-1441 sayılı kararıyla, aleniyet ilkesine ve dolayısıyla da rekabete aykırı bir şekilde gerçekleştirilen satış nedeniyle ilgililer (ÖİB Başkanı Metin Kilci, Başkan Yardımcısı Osman Demirci ve Daire Başkanı M. Şükrü Doğan) hakkında soruşturma yapılması gerektiğine hükmetti.

Danıştay kararı sonrası Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan soruşturma sonucunda düzenlenen 19 Nisan 2007 tarihli "iddianame" ile anılan kişilerin "keyfi muamele yaparak görevi kötüye kullanmak" suçlamasıyla yargılanması istenildi.

İddianame sonrası anılan üç kişi hakkında Ankara 28.Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2007/335 E. Sayılı dosyasında kamu davası açıldı. Davanın ilk duruşması 24 Temmuz 2007 tarihinde yapıldı.

Ankara Cumhuriyet Savcısı Alp Arslan'ın 19 Nisan 2007 tarihli "görevi kötüye kullanmak" suçlamasına dayalı iddianamesiyle açılan kamu davasının ilk duruşmasına sanıkların tamamı ve vekilleri ile Sendika vekili katıldı.

Sanıklar, yazılı savunmaları sunarak, hukuka aykırı işlem yapmadıklarını

beyan ederken, sanıklardan Metin Kilci ile Osman Demirci vekili Avukat Selçuk Aşçı, mahkemeye sunduğu dilekçe ile davanın SPK yasasına aykırı olarak açılması nedeniyle, davanın düşürülmesi talebini içeren yazılı beyan dilekçesi sundular.

Şikayetçi vekili olarak söz alan Petrol İş Sendikası vekili Avukat Gökhan Candoğan ise Sendika'nın Tüpraş'ta örgütlü işçilerin sendikası olduğunu, bütün hukuki sürecin Sendika tarafından takip edilerek bu noktaya getirildiğini, şirketin değerini etkileyebilecek her işlemin işçilerin ve Sendikanın hak ve menfaatlerini etkileyeceğini savunarak, davaya katılma isteminde bulundu.

Mahkeme, dosyanın Cumhuriyet Savcısına tevdiine, Sendikanın katılma isteminin gelecek celse karara bağlanmasına ve duruşmanın 26 Eylül 2007 günü saat 11:45'e bırakılmasına karar verdi.

SONUÇ; UYGULANMAYAN MAHKEME KARARI

TÜPRAŞ'ta mevcut yüzde 14.76 oranındaki kamu payının satılmasına dair Sendika tarafından yapılan hukuki sürecin sonunda hem idari yargıda hem de ceza yargısında sonuç alınmasına rağmen, Mart 2005'te yapılan satış işlemi geçerli kaldı ve sonradan da "Ofer" grubuna yapılan satış işlemi nedeniyle oluşan kamu zararı varlığını sürdürmeye devam ediyor.

Mahkeme kararı gereği yüzde 14.76 oranındaki payın tekrar kamu uhdesine dönmesi gerekirken, ÖİB bu yolda göstermelik bir dava açmanın ötesinde bir işlem yapmadı.

Petrol İş Sendikası ise açılan ceza davasını takip etmenin ötesinde, kararın uygulanması için her tür meşru girişimde bulunmayı sürdüreceğini belirtiyor.